

ภาคผนวก ง

นโยบายด้านแรงงานและสวัสดิการของรัฐบาลไทย

ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2548-2552) รัฐบาลไทยวางแนวนโยบายด้านแรงงานและสวัสดิการ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2552) ไว้ดังนี้

1. รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร (พ.ศ. 2548-2549)

1.1 เน้นพัฒนาแรงงาน และทักษะฝีมือแรงงาน

1.2 แก้ไขปัญหาการว่างงาน

1.3 ยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในแต่ละท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น

1.4 ส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์

1.5 เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหา พัฒนา คัดกรองแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม

2. รัฐบาลพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ (พ.ศ. 2549-2551)

2.1 เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาคแรงงาน ภาคเอกชน และภาครัฐให้ครอบคลุมถึงการพัฒนาคุณภาพและฝีมือของแรงงานในระดับต่าง ๆ เพื่อให้สามารถมีผลผลิตและรายได้สูงขึ้นตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน

2.2 ส่งเสริมให้แรงงานทุกกลุ่มมีงานทำ มีอาชีพเสริม ได้รับการคุ้มครองและดูแลด้านสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยในการทำงาน ตลอดจนมีหลักประกันความมั่นคง รวมทั้งสวัสดิการแรงงานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

3. รัฐบาลนายสมัคร สุนทรเวช (พ.ศ. 2551-2551)

3.1 เร่งฝึกอบรมและพัฒนาคนที่ทำงานแล้วและคนที่ถูกเลิกจ้าง เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าสู่ภาคการผลิตและบริการที่มีระดับเทคโนโลยีที่สูงขึ้น

3.2 จัดให้มีระบบเตือนภัยและติดตามสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน การเลิกจ้างอันเนื่องจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ พร้อมทั้งจัดให้มีการจ้างงานใหม่โดยเร็ว

3.3 ให้การคุ้มครองแรงงานตามมาตรฐานแรงงานไทย ซึ่งให้ความสำคัญแก่ความปลอดภัยในการทำงานและสวัสดิการแรงงาน พร้อมทั้งจัดระบบการคุ้มครองแก่แรงงานนอกระบบให้ครอบคลุมมากขึ้น

4. รัฐบาลนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ (พ.ศ. 2551-2551)

4.1 ฝึกอบรมและพัฒนาคนที่ทำงานแล้วและคนที่ถูกเลิกจ้าง เพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงานและสร้างโอกาสการเข้าสู่ภาคการผลิตและบริการที่มีระดับเทคโนโลยีที่สูงขึ้น หรือมีการบริการบนพื้นฐานความมีไมตรีจิตของไทย และให้มีการฝึกอาชีพให้แก่ประชาชนทั้งในเมืองและชนบทอย่างสอดคล้องกับความต้องการ รวมทั้งการเสริมสร้างการประกอบอาชีพอิสระเพื่อสร้างรายได้และแก้ปัญหาความยากจน

4.2 จัดให้มีระบบเตือนภัยและติดตามสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน การเลิกจ้างอันเนื่องจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ พร้อมทั้งจัดให้มีการจ้างงานใหม่โดยเร็ว

4.3 ให้ความสำคัญคุ้มครองแรงงานตามกฎหมาย ซึ่งให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการทำงานและสวัสดิการแรงงาน การดูแลหลักประกันความมั่นคงแก่ลูกจ้าง พร้อมทั้งจัดระบบการคุ้มครองแก่แรงงานนอกระบบให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

4.4 ส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุและคนพิการในหลากหลายแนวทาง เช่น การทำงานแบบบางเวลา การทำงานชั่วคราว การทำงานแบบสัญญาระยะสั้น รวมทั้งการขยายโอกาสการทำงานของผู้สูงอายุที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน

4.5 ส่งเสริมแรงงานไทยให้มีฝีมือและมีโอกาสทำงานในต่างประเทศ รวมถึงดูแลให้แรงงานได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการตั้งแต่ขั้นตอนการจ้างงานจนถึงระหว่างการทำงานในต่างประเทศ

5. รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พ.ศ. 2551-ปัจจุบัน)

5.1 เร่งรัดดำเนินการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ถูกเลิกจ้าง และผู้ว่างงานอันเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจ โดยการดูแลให้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่พึงได้ตามกฎหมายโดยเร็ว การหางานใหม่ การส่งเสริมอาชีพอิสระ การสร้างงานและการเพิ่มพูนทักษะเพื่อปรับเปลี่ยนอาชีพ รวมทั้งจัดสวัสดิการที่จำเป็น เช่น เพิ่มวงเงินให้กองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง เพื่อช่วยเหลือลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง และดำเนินโครงการสานฝันแรงงานคืนถิ่น ซึ่งรวมถึงการสร้างงานและจัดที่พักิน ตลอดจนการเข้าถึงแหล่งทุนสำหรับแรงงานนอภาคเกษตรที่ถูกเลิกจ้างให้คืนสู่ภาคเกษตร

5.2 ดำเนินการให้แรงงานทั้งในและนอกระบบได้รับการคุ้มครองตามมาตรฐานแรงงานไทย โดยเฉพาะในด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพการทำงาน

โดย การส่งเสริมให้สถานประกอบการผ่านการทดสอบและรับรองตามมาตรฐานระบบการจัดการปฏิบัติ ต่อแรงงานด้านสิทธิและคุ้มครองให้เป็นไปตามมาตรฐานแรงงานสากล

5.3 ปฏิรูประบบประกันสังคมให้มีความเข้มแข็งมั่นคง ให้มีการบริหารจัดการที่เป็นอิสระ โปร่งใส ขยายความคุ้มครองถึงบุตรและคู่สมรสของผู้ประกันตนในเรื่องการเจ็บป่วย รวมทั้งสิทธิประโยชน์อื่น ๆ เพิ่มเติมให้แก่ผู้ประกันตน

5.4 พัฒนาและฝึกอบรมแรงงานทุกระดับให้มีความรู้และทักษะฝีมือที่มีมาตรฐานสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยการเพิ่มขีดความสามารถของสถาบันและศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานที่มีอยู่ทั่วประเทศให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นในการฝึกอบรมฝีมือแรงงานด้วยการระดมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในลักษณะโรงเรียนโรงงาน และการบูรณาการกับสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงาน

5.5 ส่งเสริมให้แรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศอย่างมีศักดิ์ศรีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยการสนับสนุนด้านสินเชื่อการไปทำงานในต่างประเทศ การฝึกอบรมทักษะฝีมือและทักษะการใช้ภาษา การสร้างหลักประกัน การคุ้มครองดูแล การจัดส่งแรงงานไปทำงานในต่างประเทศ และการติดตามดูแลมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบระหว่างการทำงานในต่างประเทศ

5.6 สนับสนุนสวัสดิการแรงงาน โดยจัดตั้งสถาบันความปลอดภัยในการทำงาน จัดให้มีสถานดูแลเด็กอ่อนในสถานประกอบการและเพิ่มศักยภาพกองทุนเงินทดแทนในการดูแลลูกจ้างที่ประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน รวมทั้งจัดระบบดูแลสวัสดิการของกลุ่มแรงงานนอกระบบ และส่งเสริมระบบแรงงานสัมพันธ์ในระบบไตรภาคี เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ดีระหว่างลูกจ้าง นายจ้าง และภาครัฐ

5.7 จัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต ไม่กระทบต่อการจ้างแรงงานไทย และความมั่นคงของประเทศ โดยการจัดจำแนกประเภทงานที่อนุญาตให้แรงงานต่างด้าวทำ และการจัดระบบการนำเข้าแรงงานต่างด้าว การขจัดปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย และการจัดทำทะเบียนแรงงานต่างด้าวและระบบการตรวจสอบที่สะดวกต่อการควบคุม

5.8 ส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุและคนพิการ โดยการกำหนดให้มีรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสมตามความสามารถของผู้สูงอายุและคนพิการ อาทิ การทำงานแบบบางเวลา การทำงานชั่วคราว การทำงานแบบสัญญาระยะสั้น รวมทั้งการขยายโอกาสการทำงานของผู้สูงอายุที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน

5.9 แก้ไขปัญหาความยากจน โดยการจัดหาที่ดินทำกินให้แก่ผู้มีรายได้น้อย ส่งเสริมอาชีพ และสร้างรายได้ เช่น การปลูกป่า สร้างความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านและแหล่งเงินทุนอื่น ๆ ในระดับชุมชน ให้มีกลไกที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพและให้ชุมชนสามารถตัดสินใจและนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนได้

5.10 ปรับโครงสร้างหนี้ภาคประชาชน เพื่อนำไปสู่การลดหนี้ หรือยืดเวลาชำระหนี้ หรือลดอัตราดอกเบี้ย หรือพักชำระดอกเบี้ย

5.11 เร่งรัดปรับปรุงแก้ไขปัญหาคูณภาพที่อยู่อาศัย คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยเฉพาะชุมชนผู้มีรายได้น้อยให้ดียิ่งขึ้น โดยปรับปรุงคุณภาพและขยายการให้บริการสาธารณูปโภคให้ทั่วถึง ปรับปรุงการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐด้านการเคหะและการที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร รวมถึงพิจารณาจัดตั้งองค์กรในลักษณะดังกล่าวเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ของชุมชนผู้มีรายได้น้อยให้ดียิ่งขึ้น

โดยสรุป ผู้ศึกษาพบว่า รัฐบาลไทยในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับนโยบายด้านแรงงานและสวัสดิการใน 8 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาแรงงาน และทักษะฝีมือแรงงาน เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้สูงขึ้นตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน
2. การแก้ไขปัญหา พัฒนา และคุ้มครองแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม
3. การส่งเสริมสวัสดิการแรงงาน และหลักประกันความมั่นคงต่าง ๆ แก่แรงงานทั้งในระบบและนอกระบบอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เช่น ความปลอดภัย อาชีวอนามัย สุขภาพอนามัย การประกันสังคม บริการสถานดูแลเด็กก่อนในสถานประกอบการ ฯลฯ
4. การป้องกันและบรรเทาการเลิกจ้าง ตลอดจนการแก้ไขปัญหาการถูกเลิกจ้างและว่างงาน
5. การส่งเสริมระบบแรงงานสัมพันธ์ในระบบไตรภาคี เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างลูกจ้าง นายจ้าง และภาครัฐ
6. การส่งเสริมการมีงานทำของผู้ด้อยโอกาส เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ
7. การส่งเสริมให้แรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศอย่างมีศักดิ์ศรี และมีคุณภาพชีวิตที่ดี
8. การจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต และไม่กระทบต่อการจ้างแรงงานไทย

จากนโยบายรัฐบาลด้านแรงงานและสวัสดิการทั้ง 8 ประเด็นข้างต้น ถือเป็นความพยายามของรัฐบาลในการกำหนดแนวทางเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะฝ่ายนายจ้างเร่งดำเนินการจัดสวัสดิการให้แก่ลูกจ้าง ทั้งนี้เพราะสวัสดิการในองค์กรเป็นเครื่องมือที่สามารถขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลซึ่งมุ่งแก้ไขปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการอันเป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาประเทศให้ลุล่วง และนำมาซึ่งความมั่นคงในชีวิตของลูกจ้างได้เป็นอย่างดี

การจัดสวัสดิการในองค์กรภายใต้กรอบความมั่นคงของมนุษย์สามารถส่งเสริมสนับสนุนนโยบายรัฐบาลด้านแรงงานและสวัสดิการในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การจัดสวัสดิการในองค์กรเพื่อการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษา สามารถส่งเสริมสนับสนุนนโยบายรัฐบาลด้านแรงงานและสวัสดิการในประเด็นการพัฒนาแรงงาน และทักษะฝีมือแรงงาน เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ของลูกจ้างให้สูงขึ้น

2. การจัดสวัสดิการในองค์กรเพื่อการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านสิทธิและความเป็นธรรม สามารถส่งเสริมสนับสนุนนโยบายรัฐบาลด้านแรงงานและสวัสดิการในประเด็นการแก้ไขปัญหา พัฒนา และคุ้มครองแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ตลอดจนการส่งเสริมระบบแรงงานสัมพันธ์ที่ดี

3. การจัดสวัสดิการในองค์กรเพื่อการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านความมั่นคงส่วนบุคคล สามารถส่งเสริมสนับสนุนนโยบายรัฐบาลด้านแรงงานและสวัสดิการในประเด็นความปลอดภัย อาชีวอนามัย และการประกันสังคม

4. การจัดสวัสดิการในองค์กรเพื่อการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านสุขภาพอนามัย สามารถส่งเสริมสนับสนุนนโยบายรัฐบาลด้านแรงงานและสวัสดิการในประเด็นสุขภาพอนามัย

5. การจัดสวัสดิการในองค์กรเพื่อการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านครอบครัว สามารถส่งเสริมสนับสนุนนโยบายรัฐบาลด้านแรงงานและสวัสดิการในประเด็นการจัดบริการสถานดูแลเด็กก่อนในสถานประกอบการ

6. การจัดสวัสดิการในองค์กรเพื่อการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านการมีงานทำและรายได้ สามารถส่งเสริมสนับสนุนนโยบายรัฐบาลด้านแรงงานและสวัสดิการในประเด็นการป้องกันและบรรเทาการเลิกจ้าง การแก้ไขปัญหาการถูกเลิกจ้างและการว่างงาน การส่งเสริมการมีงานทำแก่ผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมให้แรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ และการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อแรงงานไทย